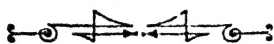

શ્રી નવીન

શ્રુમતી નાટકનાં ગાયનો.

શ્રીમંત ગાયકવાડ સરકાર સચાલિત મહારાજશ્રીત

શ્રી દેશી નાટક સમાજને માટે.

રચનાર,

મરહુમ સાક્ષર શ્રી ડાહ્યાભાઈ ધોળશાજી ઝવેરી.

પ્રસિદ્ધ કરનાર,

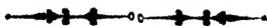
ઝવેરી ચંદુલાલ દલસુખરામ ધોળશાજી.

હાલમાં સુર્યપ્રકાશ થીએટર સ્ટેશનરોડ સુરત.

આવૃત્તિ ૧૫ મી.

પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે પ્રસિદ્ધ કર્તાની રજા
વાય કોઈએ છાપવું છપાવવું, વેચવું વેચાવવું કે બજાવવું નહીં.)

સુરત ખપાટીઆ ચકલાપર આવેલા શા. ખુ. અ. ના
ધી સુરત જૈન પ્રીટીંગ પ્રેસમાં વીકલદાસ કીઠાભાઈએ છાપ્યાં.

સંવત ૧૯૭૨-સને ૧૯૧૬.

કિંમત રૂા. ૦-૨-૦ (બે આના)

૪-૨-૨

અશ્રુમતી.

નાટકનો પ્રવેશવાર સંક્ષેપમાં સાર.

અંક પહેલો.

૧—પ્રતાપ અને તેના નાના ભાઈ શુકતસિંહ. શિકારમાં બે
તકરાર; રાજ્યગુરુનું વચમાં પડવું. ક્રોધથી રાજ્યગુરુ શાપ
આપવાત કરે છે. પ્રતાપ, નાના ભાઈને દેશવટો દે છે. નાનો ભાઈ
શુકતસિંહ બદલો લેવાની ધમકી આપી નીકળી જાય છે.

૨—પ્રતાપ અને પ્રધાન, પ્રધાન અંબરનો રાજા અને અકબરનો
સાથો માનસિંહ મેમાન તરીકે આવનાર છે એમ જાહેર
કરે છે, પ્રતાપ રાજા મુસલમાનને કન્યા દહ્મ વટલેલ રાજ્યુતની
સરભરામાં રહેવાનું નાકબુલ કરી અમર કુમારને માનસિંહ
સરભરામાં રહેવા કહે છે, કુમાર આનાકાની કરે છે; પ્રતાપસિ
પરાણે મોકલે છે.

૩—માનસિંહ તથા અમર કુમાર વચ્ચે તકરાર. પ્રતાપ કુમાર
સાથે સામેલ રહી માનસિંહનો તિરસ્કાર કરે છે.

૪—રાણી અને પ્રતાપ, મુગલ લશ્કર આવ્યાની ખબર, કુંવર
અશ્રુમતીને બિહારાજ પાસે મોકલી દેવાનો હુકમ; કુંવર
મુદમાં વિદાયગિરી.

૫—અશ્રુમતી તથા તેની સાહેલી મઝીના અને ખીજ સાહેલી
હાસ્ય વિનોદમાં, હાસી બિહારાજ પાસે જવાનો હુકમ સંભળે.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાશ્રિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૪૧૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ અમુમલ નાટકનાં ગાથનો

વિષય ૪-૨૪

(૩)

- છે; એટલામાં શાહજહાં સક્ષીમ શીકારે નિકળ્યો છે એમ શુભ પડે છે, મલીના નાશી જાય છે. અશ્રુમતી અને સક્ષીમનો મેળાપ.
- ૬—યુદ્ધ, પ્રતાપ ફેદી, શુક્તસિંહ બદલો લેવા નીકળે છે, વિકા- નેરના રાજકુમાર કવિરાજ પૃથ્વિરાજ વારે છે.
- ૭—પ્રતાપ ફેદખાનામાં; શુક્તસિંહ વેશ બદલી સિપાઇને સમ- જાવી પાસે જાય છે; પોતે બાઇને ઠેકાણે ફેદી ચમ બાઇનો જીવ બચાવે છે.

અંક બીજો.

- ૧—જંગલમાં રાણી, ભિક્ષરાજ અશ્રુમતીને લાવે છે. મા દીકરી અને બાઇ બેનનો મેળાપ. રજપુત હાર્યાની ખબર. રાણી છોક- રાંને ઉંઘાડી આપઘાત કરવાની તૈયારી કરે છે. પ્રતાપસિંહ અચાનક આવી બચાવે છે. ફરીદખાં નામે સક્ષીમનો સરદાર સીપાઇઓ સાથે આવી કુંવરી કુંવરને ઉંઘતાં ઉપડાવી જાય છે, રાગ અને રાણી કુંવરી કુંવરના ખોળામાં.
- ૨—રાણીઓ દરજી અને દરજીજી, દરજીજીને જમાલખાં સીપાઇ લઇ જાય છે.
- ૩—ફરીદ, માનસિંહને કુંવરી કુંવર બતાવી પુલાય છે. માનસિંહની ખુશાલી, માનસિંહ અશ્રુમતીને ફરીદ સાથે પરજીવી પ્રતાપનું નાક કાપવું ધારે છે, બાળકો ચમકી હોંડે છે, ફરીદ અમર કુમારને કેદ કરી માનસિંહ પાસે મોકલાવે છે, અશ્રુમતીને પ્રેમ જાહેર કરે છે. સક્ષીમ આવી પહોંચે છે. માનસિંહને મોકલાવી તપાસ શરૂ કરે છે. અકબરશાહનો એવો હુકમ છે,

(૪)

એમ માનસિંહ જાહેર કરે છે. સલીમ અશ્રુમતીની સારવાર કરવાનું કામ પોતે માથે લે છે અને દરજલુને હિંદુ બાણી અશ્રુમતીની ખીજમતમાં રાખે છે.

૪—જંગલમાં બેઠાલ હાલનમાં પ્રતાપ, રાણી અને નાના કુવરો રોટલાની ખેંચાખેંચ, દેરા છોડી જવાનો વિચાર, બામાશાહ અને શુરવીરોનું આવી પહેચનું. બામાશાહ પોતાની ખાર વરસ સુધી પચીસ હજાર માલુસનું જરણ પોષણ થાય એટલી દોલન અર્પણ કરે છે. પૃથ્વિરાજનો હિમ્મત ન હારવાનો પત્ર મળે છે. નશીબની વિચિત્રતા.

૫—ફરીદ અમરકુમારને લશ્કર સંબંધી ખાતમી મેળવવા પુછે છે કુમાર ઉડાવે છે.

૬—દરજી, મીયાં જમાલ, દરજી બંધાય છે: યુક્તિ રચી જમાલને હાથે છુટો થાય છે, સીપાઇ અને અમલદારની મારામાર બેની લડાઇમાં ત્રીજનું કાવવું પરનારી યારનાં મ્હો કાળાં.

૭—ફરીદનો પોતે અશ્રુમતી પરણે એટલા સારૂ રચેલો ફરજ અશ્રુમતી દગાખોર છે એમ ઠસાની સલીમ અને અશ્રુમતી વચ્ચે અલુખતાવ કરાવવાની પેરતી. પૃથિરાજની અશ્રુમતી છુટી કરવા માગણી. સત્રી મનો વધતો જતો વહેમ. મલીના અશ્રુમતી અને દરજલુ.

૮—મલીના અને પૃથિરાજ, અશ્રુમતીને કામ રજપૂત વેરે પરણાવી દઇ સલીમ સાથેનો સંબંધ તોડવાનો વિચાર.

૯—શુકનસિંહ અને પૃથિરાજ અશ્રુમતીને પરણાવી દેવાની પેરતીમાં શુકનસિંહ આનાકાનીએ પૃથિરાજને અશ્રુમતીને મળવાની હા પડાવે છે. ફરીદની ઉંચ સલાહ.

૧૦-માનસિંહ અને અમર કુમાર, અમર કુમાર પાસે સલીમને અશ્રુમતીનું કન્યાદાન દેવાની પ્રતાપનું નાક કાપવાનો ઠરાવ. છેવટ અમરની અંખો ફેાડીને પશુ એ વિચાર અમલમાં લાવવાની યોજના. માનસિંહને શુકતસિંહને હાથે સજા. અમરને ભેગી વેશ નસાડવો.

૧૧-બાદશાહ અકબરની કચેરી. અકબર બાદશાહની દાનાઇ.

અંક ત્રીજો.

૧-અશ્રુમતી, પૃથિરાજનું ૩૫ ભેષ્ટ ચક્રિત થવું. પ્રતાપરાજાના સમાચાર કહેવા; સલીમ આવી પહોંચે છે વહેમ; પૃથિરાજને કેદ.

૨-દરજી, દરજીજી કમાલ તથા જમાલ, દરજીજીને ફરી લઇ જાય છે.

૩-પૃથિરાજ કેદમાં, મલીના આશાભંગ થાય છે. ફરીદા પૃથિરાજને ફસાવવા પ્રેમપાત્ર અશ્રુમતી ઉપર લખાવે છે, દરજીજી મારફતે મોકલવા સુચના કરે છે.

૪-શુકતસિંહ, અશ્રુમતીને સલીમ સાથેનો સંબંધ તોડવા સમજાવે છે. કુમારીનો દહ નિશ્ચય. છેવટે વાત છુપાવવા અને લગ્ન અઠવાડીકે રોકાવવાની કલુશાતે કુમારી શુકતકાકાને વચન આપે છે. સલીમ લગ્ન માટે તોડવા આવે છે; કુમારી જવાબ વાળી શકતી નથી. રોતી રોતી જતી રહે છે. ફરીદ, દરજીજી ને પક્ષમાં લઇ કાગળ ઉઘાડો પાડે છે અને સલીમને ભંભેરી ખૂત કરે છે.

(૬)

૫—જમાલ, કાણીઓ; અમર જોગી વેશે, દરજી વચ્ચે કરવાનો
ટુચ્કો અજમાવે જો. મીયા તરવાર મારવા તૈયાર થાય છે,
દરજીનું માથું વાઢી લાવવાની કબુલાત, જોગી અમરની તદખીર.

૬—શુકતસિંહ અને પૃથિરાજ અશ્રુમતીને એકાએક ઉપાડી જવાની
સલીમને ફરીદ અશ્રુમતી; મલીના સલીમ અશ્રુમતીને મારે છે
ધા છટકી જવાથી અશ્રુમતી બચી જાય છે મલીના તથા દરજી
મારફતે ફરીદનું પોજળ જાહેર પડે છે. સલીમ, ફરીદને મારે
છે; શુકતસિંહ અશ્રુમતીને પ્રતાપ પાસે લઇ જાય છે. અને
સલીમ, મલીના તથા પૃથિરાજનો હાથ મેળાપ કરે છે.

૭—રાણી અને પ્રતાપ અશ્રુમતીથી મેળાપ, સલીમ સાથે પ્રેમની
વાત જાહેર પડવી; અશ્રુમતીને જોગણ બનાવે છે.

૮—દરજી, જોગી; પથારીમાં પુતળું ગોઠવવું દરજી માથું વાઢે
છે, મીયા દરજીનું નાક કાપે છે. કુટણી દરજી મીયાને
માથે દરજીને મારવાનું તહોમત મુકી પકડાવે છે.

૯—જોગણ અને સલીમ; છેલ્લે છુટા છેડા પથાતાપ.

૧૦—કચેરીમાં દરજીના મુકરદમાની તપાસ; પાપીઓને સજા.
જોગી અમર ઓળખાણ અને મેળાપ-છેવટનો આનંદ:—

સાખીનાને ખુશ ખખર.

હમારે ત્યાં દરેક જાતનું રેશમી તથા સુતરાઉ કાપડ તેમજ દરેક જાતનું જરી કામ જેવો કે છોકની ફીટ તથા સલમાની ફીટ તથા દરેક જાતનું, ભરતકામ વીગેરે હમારે ત્યાંથી મળશે તથા મખમલના પટા તથા ભરતકામનું રેશમ તથા દોરો ટોપી પણુ છાપી આપવામાં આવશે તથા ફેન્સી સાંઘેલાનાં ડ્રેસો તથા તેને લગતો દરેક સાજ ભાડેથી મળશે.

ચાલુ જમાનાની નવી ફેશન.

લે છે રોકડા હામ, કરે છે મન પ્રસન કામ,

છે મોટા મંદીર મુકામ, મોટું મેળવ્યું છે નામ.

હમારે ત્યાં અપ દુ ડેટ ફેશનના પોલકા તથા ફરાક સીવી આપવામાં આવશે તથા ફેશનને લગતો દરેક સાજ હમારે ત્યાંથી કીફાયત ભાવેથી મળશે.

શા. વીરચંદ નાનચંદ

ઠા. મોટામંદીર મુરત.

(૮)

મુખ્ય પાત્રો.

મુત્રધાર
નદી.

પુરૂષપાત્ર.

પ્રતાપસિંહ.....મેવાડનો સૂર્યવંશી રાણો.

મુક્તસિંહ.....પ્રતાપનો નાનો બાધ.

અમર કુમાર.....પ્રતાપનો પુત્ર.

માનસિંહ.....અંબરનો રાજા.

સલીમ.....શાહજહાં.

ફરીદ.....એક વટવૈલ રજપૂત મુગલ અમલદાર.

પૃથ્વીરાજ.....વીકાનેરનો રાજકુમાર.

ઝાલોરાણો.....શનાંગઢનો રાણો.

લામાશાહ.....પ્રધાન (પ્રતાપનો)

જમાલ
કતલખાં } મોગલ સીપાઇ.

કમાલ.....મુગલ સરદાર.

દરજી.....કાણો દરજી

ગંગા.....રાજકવી.

સ્ત્રી પાત્ર.

રાણી.....પ્રતાપની રાણી.

અશ્રુમતી.....મેવાડના રાણા પ્રતાપની પુત્રી.

મલીના.....અશ્રુમતીની સાહેલી.

દરજી.....એક દરજીની છટકેલ સ્ત્રી.

॥ श्री शंखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥

श्री

अश्रुमती नाटकनां गायना.

भंगणायरत्न.

हे हाता तुं सुभकार—छे जगपति गति अपार

नव प्राणी पामे पार—हे०—

विश्वरंग भूमि पर स्वामी, सुत्रधारनी पदवी पामी,

जननट नयवी थनगन थनगन;

करता जय जयकार—

अह कछो भुद्ध कछो राम के रहैमान कछो;

शुद्ध चिंदानंद स्वरूप, शान्तिनाथ चित्त रहो.

नटी—

धन्य ! धन्य ! शूरवीर नरवर ते प्रताप.

राभी टेक अने नेक हाथव्यो पुरो प्रताप—ध०

लरतलुमि शीरमणी कुण तणी लाज धरी—ध०

जत सुभ जेणे तण राज्यां इडां नाम;

पर उपगारी पुर्षने लाजोवार प्रणाम,

राजकाजने समाज, लोक लाज, सुभसाज;

जणी हिंदव देशदाज धर्म काज कीधा त्याज.

सहा सताप, राजा प्रताप. जय ! जय ! जय !—ध०

પ્રતાપ—

૧

ના સુખે બહોલો લેજે, કરવાનું ભલે કરી લેજેરે—ના૦
શુકત-બહુ ગર્વ ધરી શું બોલે, ગર્વે ગર્ધવની તોલેરે—બહુ૦

પ્રતાપ-ભાળી કુતરા ઘણા બસંતા હાથી નાસી બશે

ક્યાં ગજરાજા ને ક્યાં ચાંચણુ, સેહેજે ચોળાઈ બશે—ના૦
શુકત-ચાંચણુ કાનેથી પેશીને હાથી નાંખે ઉંઘા;

ગળ્યો ગર્વ રાજા રાવણનો સમજણુ મારગ સુધો—

પ્રતાપ-બસ.....ચુપ.....ના૦

અમર—

૨

ના ના નાહું નહિં બાપુ નીચ પ્રસંગે નીચ ન થાશું

પ્રતાપ-હઠ તણ દે કુમાર—વિશેષ મુકી વિચાર—નાના૦

અમર-કાજળની કાળાશ લાગતાં, ધોળું છતાં પણ કાળુ બને

પ્રતાપ-ધારી ધર્મ મેમાન તરફનો, જીવ કચવાતાં બવું પડે

ઝટપટ ના ના.

અમર-.....ખાલી ફાંફાં.

પ્રતાપ-... ..ગાંડો ના થા ના ના ના

અમર—

૩

જેણે ધર્મ તજ્યો પોતાનો તે મુર્ખ વગર જોડાનોરે—

પરમ ધરમ તણા મરમને મુકી દઈ, વગર વિચારે વટલાય

અરે એ લાલો ઉઠો દહાય—તે મુર્ખ૦

એક ટેક શીરશાટે, મુકવો તે જ્ઞાને માટે પામર પુરુષ પહોંચાય

અરે નરભવમે હારી બાય—

અમર—પ્રતાપ—

૪

ચુપ ચુપ રે ચંડાળ કહી વળે શું કંગાળ
 માન—કાગડાઓ કેઈ કાળ હંસના નથી થનાર
 બન્ને—સાચા ક્ષત્રો સિંહબાળ, થાય શું કદી શીયાળ
 માન—કાપો છે બેઠાની ડાળ સિંહ સામે બરી ફાળ
 બન્ને—ઓ મુગલ ગુલામ; મ્હોઢે કર લગામ
 માન—નથી સાર

બન્ને—.....જા ગમાર

માન—.....થાશે ઠાર

બન્ને—.....હઠ—ચુપ૦

રાણી—

૫

રસીયા સફળ સંસાર કરીએ આનંદે અપાર મારાં હૈયાં કેરા હાર
 વસીયા હૃદયમાં બહાલાજી સુખે કેળવેા શૃંગાર—મારા
 કેડીલા, ભરથાર

પ્રતાપ—બહાલી છે સંસાર અસાર—

હુંખીને હુંખમાં ના શોભે શાણી રાગને રંગ

પ્રિયા આ છે જુદો પ્રસંગ—

રાણી—ભોજન કરોને ભાવતાં વળી પ્રેમ આલિંગન,

જલુ' નાથજી જોખન—

મિઠ્ઠિ મુગંધી ગુલાબની જે સુંધી તેજ સાર

પળમાં થશે ખુવાર—

મતાપ—

૬

નથી સુખ સુંદરી સદાકાળ કોઈનું નબ્યું અને નબનાર,
ચઢી દશાના ચાકડે પ્રાણી માત્ર છે પાછા ભુમી પાડનાર—
ખીલ્યું જે ખુબ દીસે એકદી ખરનાર ખરે;
ધર્યો છે જન્મ જેણે ક્યાં દશાથી નાશીને ફરે—
રાતો રવિ રંગે રહે ઉગતાને અસ્ત થતાં,
સદા સમભાવ રાખી સજ્જનો ચિત રાચી રહેતા.

રાણી—

૭

શુરવીર ખનજે તું બાપુ રણમાં
અમર—માતું લગીર ડરીશ નહિં મનમાં—
રમણ ભમણ કડું, દિલમાં ન જરી ડડું,
ઠાર દુશમન કડું, માણ ક્ષણમાં—માતુ
સિંહણીનું સ્તનપાન દોપાવવાનો દીન આ,
જનમ સફળ કરવાનો છે સમય આ—

રાણી—ખડાદુર બેટાને અરપણ રણમાળ આ,
બળવળે પ્રાણાધાર ! માડું તન ધન આ.

અમર—હાર એક રાખે ટેક અને નેક.

રાણી—હે દયાળ ! મારા બાળને સંભાળ-ખ્યુન-શુરવીર

અશ્રમતી—સાહેલી— ૮

શું નટવર વસંત થેઈ થેઈ નાચી રહ્યો

નાચી રહ્યો જગ નચાવી રહ્યો-શું

કેયલ મધુર મુરલી અને છેડે નટવર કાન
 વિરહ ઘેલી ગોપી ગણું તણ નિકળી અભિમાન
 રસિઆ વિનાની ખની ખાળાઓ ખડાવરી
 વેણું વસંત ચિત્ત વિંધી ગયો-શું
 શીતળ સુખકર પવનની લહેર ધુમે ચોપાસ,
 બાણું રાધા કૃષ્ણજી રાસ રમે છે ખાસ.
 વિધ વિધ પંખીના વેણુ ધુધરી ઘમકેરે,
 મહિં મહિં મેનાના નાદ અંજર ઝમકેરે--
 નવ પદલવ વાઘો ધરી પચરંગી શીર પાધ,
 ફાગ લાગ સાધી રમે મદનરાજ મહાભાગ્ય.
 લહેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં
 પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાઈ ગયો—

સાહેલી—અશ્રુમની— ૯

જપતી પ્રીતમની જપમાળ જીવતી જો અલખેલી
 જોખન રસ રંગે જોની આ ખની ઘેલી
 વ્યાકુળ વૃક્ષના વિણુ બહાલી વેલી—
 તન મનમાં વ્યાપી રહ્યો જોખન વસંત જંગ
 રસભોગી-રસીઆ વીના રમશે ક્યાં રસ રંગ ?
 જાણ્યું ન જડીઓ કોઈ રસીઓ રંગીલો—
 ચપ ચપ કરતી લેતી જાતું ચળેલી—વ્યાઠ—
 પેટ દુખે શીર કુટતા સંકટ ખા ન સમાય
 ખળતાને ખાળી સખી હૈડે શું હરખાય.
 આહા ! અકળાએ શાને છેલ છપીલી—વ્યાઠ

સલીમ

૧૦

ચિત ચોરી ઓ ચાલી, ચાલીએ.

ચટક છટકતી ચાલ ચાલતી શરમાતી બતી મહમાતી;

જરી ગભરાતી ને શંકાતી પ્રમદા મંડળમાં પંકાતી.

ચપળ ચક્ષુથી અમૃત પાતી મદન તણા ગુણ ગાતી ગાતી

“ જતીજ રહી ”—ચિત૦

પ્રતાપ—

૧૧

પ્રભુ દશા તુ પ્રાણીને શીશી બતાવે—બહુ બહુ નચાવે

નરનાથને પળવારમાં તું લીખ મગાવે—બહુ બહુ રીખાવે

કમળ કોષમાં કેદ પુરાયો જોષ જુઓ ભમરો ધરી આશા

મુર્ય ઉદય થશે બંધન છુટશે, રંગે રમીશું થઈ મહમાતા

હા ગઈ આશા—હા જુઓ દશા,

કમળ નાળને છેદીને છુંદતો હાથી ઝડપથી હા—

પ્રતાપ—

૧૨

ઓ ભાઈ ભાઈ કીધી નવાઈ—ઓ.

શુકત—બબાઓ મેં ભાઈ ભાઈનો ધર્મ

પ્રતાપ—આ છે સગાઈનો પરમ મર્મ—ઓ.

બહલો ખરેખર તે લીધ

ડંકો તે દેશમાંહી દીધ—ઓ.

અંક બીજો.

રાણી—

૧૩

મનમોહન ક્યાં મળે હાં મન મોહનરે—
 મનહરલાલા શુભમણિ માળા,
 લાગી રહી રાત દીવસ બનકે બનકરે
 તજ વિરહતાપ થકી તણખ તણખરે—
 નયનની શી છટા મદનની એ લતા,
 ચિત્ત થયું ચતુર કાજ ચમકે ચમકરે—

રાણી—

૧૪

હાંહાં ગયા, ગયા, ખારા મારા.
 જીવી જીવીને હું શું કરું, રીળીને રીળીને ખાલી મરું
 મોતથી મોતથી નાના કરું, ખુશીથી અરપણુ જીવ કરું,
 જીવતજી જીવનન પાસે જઈ સ્નેહ સહુણી નામ સ્મરું હું
 પ્રેમ પામે ગણતીમાં બીજું શું જીવ જજે ત્યાં બહાલા વસે જ્યાં
 મતાપ—હાંહાં બહાલા બેઠી થતોમાં.
 પ્રાણ પ્રિયા તુજ સેવામાંહી હાજર ઉભો હે મનહરણી;
 રાણી—અહાહા આહાહા મધુરી વાણી ક્યાંથી પાછી મળે
 પડતી

મતાપ—પ્રાણ પ્રિયા—

રાણી—હાં રસીયા

જાન—મધુ મહેરે ફરી મળીમાં—

રાણી—

૧૫

આશ ગઈ પ્રિય પ્રાણ હવે શું કાયા નભનારી
 વચ્ચે વિખુટી ગાય અરેરે-ઝુરી ઝુરી મરનારી—
 બાળક મારા ટળવળી મરશે, લાડકવાયાં હાય શું કરશે ?
 કોણ મનોરથ પુરણ કરશે, શુધ યુધ હરનારી—
 પ્રતાપ....રડતી રહેને પ્રાણથી ખ્યારી, બાળક લાવું હજીરતારી
 ધીરજ રણધીરા રજપુતની સંકટમાંહી ન હઠનારી

રાણી—જાઓને બહાલા લાવોને બેલા;

ખોળા હું પાથરી, માણું પાથે પંડી;

લાવોની લાવોની લાડકાં લાલ

પ્રતાપ—લાવું છું લાવું છું જો તતકાળ—

જમાલ—

૧૬

કયા ખુદ જો ખુદ હે પરી,

કાણીઓ—“તેરે બાપકી હે”

જમાલ—અથે નાજની

કાણી—“હા છે નાગની કાટેળી—ક્યાં”

જમાલ—મશહુર ખડી હે હુર

કાણી—ખેશ મકબક કરતા યુડ

જમાલ—મહોબત કરનાર મજીર. ક્યાં

કાણી—હુર હઠ રે મીયાં મજીર

જમાલ—ચુપ કર કાના લાગુર

કાણી—“બુદ્ધો લાઈસાબ, મારશે નહિ”—રાંડ ખશી જાને—

અમર—અશ્રુ—

૧૭

અરર અરર અરર અરર આવી ચઢ્યાં હાય ક્યાંય—
મહેલ આપણો આ નહોય, દેશ આપણો ન હોય.

સાથી સંખંધી ન કોય—અરર૦

કાળ આ ઉભો છે કોણ, દૈત્યનો દોસે છે ડાળ.

ફરીફ—“ ડર નહિ મારા જન તમે મારા જીગરના હીરા
માણેક છે

ખન્ને—હૂરૂ કૂર પાપી કોળ—અરર૦

૧૮

અશ્રુ—દેખ્યા ભાઈ દુઃખના દા'ડા હો—દેખ્યા૦

ખન્ને—માતાના ખોળે હતાં સુખેથી માલતાં—

અમર—લખ્યા આવા દુઃખના દા'ડા ખેન—લખ્યા૦

નશીખના ચકડોળે ચડીને નાચતાં—

અશ્રુ—સાથે રમ્યાં સાથે જમ્યાં સાથે હર્યાં સાથે ક્ર્યાં;

અમર—આવી અચાનક આપદા, કરમે કુડાં જુદાં કર્યાં—

કરમે લખી જુદાઈ તે સંજોગ શી રીતે ખને.

અશ્રુ—સુતાં હતાં સુખ સેજમાં તે આજ અધવચ ટળવળે,

અમર—જમતાં હતાં ધી ખાંડથી તે આજ ભુખ અડખડે.

અશ્રુ—ચકતાં જડેલાં જ્યાં કડાં ત્યાં આજ ખેડી ખડખડે—

૧૯

સહીમ—આવો કુમકુમને પગલે.

અશ્રુ—આવીજ ડગલે ડગલે,

સહીમ—સુખ શાન્તિ આપી સમળે,

ફરીદ—રોડે હું ઢગલે ઢગલે—

સલીમ—ખીચો નહિ જરીએ ખાળા,

ફરીદ—વાહ ! શા ચલવે છે ચાળા—આ૦

અશુ—પારસમણી પડખે પેઠી, ખીક સઘળી હેઠી બેઠી—

ફરીદ—ચીરું ને ને ચ'ડાળે, સોગવીયું આ ભુપાળે—
મુકું હું હાથ કપાળે—

૨૦

પ્રતાપ—શું માયા અજબ હરીની નહિં નિત્ય નુલે મોટાઈ,
નથી ખખર એક ઘડીની નર પામર રહે પસ્તાઈ—

કાળે ચોપટ ખાજી ખીછાવી,

માંડી જીવ સોગડીઓ લાવી,

દે દુઃખ સુખ પાસે ખેલાવી.

નરવાનર ખાલી ભટકી મરે હું પદમાં મરણ—

૨૧

છોકરા—મા ભુખ થકી હા હાથ નથી સહેવાતું

આ દુઃખ હવે તો નથી નથી સહેવાતું;

માંડી તું જોને પેટ માંહી ક'ઈ થાયે,

અંધારાં આંખે વળે ખાપુ ન બળાયે—

કેમ ખાપુ જોણતું બંધ કરીને બેઠા,

મા ચક્કર આવે પડ્યાં પડ્યાં ઓ હેઠાં,

પ્રતાપ—

૨૨

મરે ભુખે ભાવે મૃગપતિ કહિ ના તુલ્ય મરે,

તપે તાપે તોયે મુખન ન મુખની ખરહો,

પ્રતાપી રાણાજી બિપત સહી ના ધર્મે વિસરે
 સદા તેથી તારી દુશ્મન મુખે કીરતિ ઉચરે—
 નથી કેમળી લક્ષ્મી મરણ વખતે સાથ મળતી;
 નથી વાડી લાડી મરણ સમયે સાથ કતીર;
 રહે રાણા નિત્યે મરણ પછીથી એક કીરતિ
 પ્રતાપી તે તો તું પુરણ કરતા પાય પડતી—

૨૩

દે નશીબ તું અજળ ને ગજળ કરે કામ;
 તને સો સોવાર સલામ—રે૦
 કરે રંક પળે વળી રાય ક્ષણે—મરતા મુકી દામ તમામ—
 બહા બહા બહા બહા, થઈ લીલા હોર અપાર,
 સમતાજ કળી, સંપત્તિ મળી
 રીઝયા જગના સરદાર—રે૦

અમર—

૨૪

માર ભલે માર લે ભસે શું વાર વાર,
 અરે ઓ ગમાર બાપડા કંગાલ પ્રભુ તારનાર;
 મેરૂ મહીધર નહીં ડગે ડગે નહીં શુરા નમે કોઈ કાળે
 ફેરીદ—શુ પ૦—માર૦—

જમાલ—

૨૫

તગદીર ખુલા તસવીર નજર આતીહે,
 માશુક તુહી ખુલખુલ મુજે બાતી હે—
 તેરે ગાલ શુલાખી નેન અજળ કાતી હે;

તેરી પતલી કમર જેસી કમાન મીલ જતી હે.

હુશોયે તેરે મેં ભવર કમર ખીલહારા

તેરી નાબુક અદાને મુંજે જનસેં મારા—

તેરી આંખ ચમકતી રાતદીન દો તારા,

તેને મારા ચક્ષમ સમશીર ખેંચ દો' ધારા

જમાલ—

૨૬

જારે નાકારે ભઠીઆરે જુતી આગે ધરને વાલે;

જારે રોટીકે પકાને વાલે, સુક્કા ટુકડા ખાને વાલે;

હુક્કા તાબ કરને વાલે, ચોરતકુ સમજાને વાલે—

જમાલ—મહેતન દેખો હમને કીયા મીયાં મહોબત રહાતા હય

કમાલ—શાહબઢાકા ખાના કયઉલ ભઠીઆરા પા જતાહે—

દરુ—તમને અંખામાના સમ, જો જો કરતા ભડમ

તુરક તુરત બુદ્ધિ તં, જો જો સુક્કી મારો ધં—

જમાલ—કયા હમ તુમસે હે કયઉં કમ

કમાલ—આબ આગે એક કદમ

દરુ—હાં હાં મીયાં? હાં હાં મીયાં? કલઆ તુમકા મેં નીકાલુ

દરુ—

૨૭

આવજો મીયાં સાહેબ છે સલામ;

કહાવજો 'અમારા સરખું કંઈ કામ.

કમાલ-જમાલ—"છોડયે કાને છોડયે કાને" હાં હાં હાં હાં

દરુ—"મીયાં દેખો મહોબતનાં છે આવાં રૂડાં કામ.

પારકી ખાયડી પડાવીએ તો મહોડાં થાએ સ્યામ"

હાં હાં હાં હાં હાં હાં—આ૦

બાપુડી પાછી આવ્યેથી હુકય થયું રળીઆત,

ક૦ જ૦—“કાના કાકા સુનીયે સુનીયે એક જરાસી બાત”

દરજી—એ ચુપ એ ચુપ-ચાલ બહાલી ચાલ-

સલીમ અશ્રુ— ૨૮

આવો આવો ચતુર સુભણ ધીરે ધીરે—

આવીજી (૪) કરતાતા શું દીલોબન-શાહનદા—

શાહનદો પણ ગૌરવદનનો ગોરી થયો છું ગુલામ;

પ્રેમ રાન્યમાં પદવી પ્રિયા નહિ;

અરે ગુણીયલ હું તારી ગુલામ-હાથ ખીજે હરામ.

હું સલુણી તું શ્યામ-આવો૦

સલીમ અશ્રુ— ૨૯

કયાં ખસીયા રસીયા મન વસીયા મારા રંગીલા

“આ શું કરે છે ?-ના નહિં જાવા દઉં ”

શીદ ઘેલી મન ગભરાએરે--તમે જાતા ના

“જાઉં છું પણ જીવ અહિં છે”

જીવ વિણ કાયા તે જાએરે--મને ઠગતાના

બોલે બાંધી લ્યો બાળારે—અરે વાહ અરે વાહ

“ મારી રંગીલી-જાઓ કોઈ ખીજી ઉધું સમજી ”

મારું નામ કદી તમે દેતા ના—

“ રસીલી આમ રીસાઈએ ”

“ ત્યારે શું વિરહે રીબાઈએ ”

એક પળ તે વિરહમાં

પળ તો કહેવાની, આપોને કોલ ”

“ ને એક ઘડીમાં ના આવું તો લે આ કોલ ”

વાલમળ બહેલા વળનેરે-તમે ખૂદીતા ના—

અશ્રુ—

૩૦

મારા હૈયા કેરા હાર નજર ક્યાં આવશેરે—

મારા નાન્યુક શુકની ભાળ અરે કોઈ લાવશેરે—

લલિત વચનની દહે એક લાગી સુંદર વરણથી પ્રીતિ બગી,

ચતુર સુભણથી મેળવી વિયોગ વળાવશેરે—

માઝ્યાં મુક્તાફળ પણ આપીશ દેવ ગણી દીલ પિંજર સ્થાપીશ

કનક કાયતું પિંજર કરશું, હાવભાવ રત્નેથી જડશું.

પોપટ પગલાં પલક કરો રસ ભાવશેરે—

મલીના—

૩૧

સંભારૂં પ્રીય મુરતી જ્યાં હૃદયમાં જવાળા ઉઠે લાગલી

અશ્રુનું વળી ચિત્ત ચિત્ર નિરખી આજે છળી ડાગળી

ખોળું પ્રેમપ્રવાહ શાન્તિ કરવા હું પ્રેમની માછલી.

પૃથિરાજ—આવે પ્રેમપ્રવાહ પ્યારી મલીના તારી કને ઉછળી

મલીના—આવો આવો મારા રસીલા સુભણ

પ્યારી છું હું તમારી.

પૃથિરાજ—વાહ વાહ વા પ્રેમ ક્યારી—

મલીના—પ્રેમ વ્રક્ષ પ્રીતમળ પુઠું હું ફરતી છું ક્યારી,

પૃથિરાજ—કોમળ ક્યારી ને આધારે પીતાં પ્રીતિવારી

મહીના—રંગીલા રસધેલા,

પૃથિરાજ—રસવેલી—તું રસીલી આવો.

મહીના— ૩૨

ભઠ્ઠી પ્રીતીની ખ્યાલી હાથમાં ઝાલી, બાથમાં ઘાલી નાથને
પાવીરે.

પ્રીત બળરે પ્રેમદા ઉભી સોદા કાજ;

સોદાગર શાણા વિના લેવાવી છે લાજ.

શાખબંધી શોધી ખરે ઠોકારું હાથ,

બેલ સમા બબુચક તણો સ્વપ્ને ન હોજો સંગાથ.

મહીના— ૩૩

બહાલા વાત કરોછો શીઠ વરણીરે;

પૃથિરાજ—વાહ ચતુરા ચંપક વરણીરે;

આતુર સુણવા શાણી વાણી

મહીના—પ્રાણધાર સુંદર મનહર

પૃથિરાજ—તાલાવેલી લાગી સુણતા મધુર વચનની મુરલી,

પહીના—પ્રીત ગાંઠ ગંઠાઈ પરસપર પ્રીતમ

પૃથિરાજ—ખ્યારી—હાં

અમર— ૩૪

કરે અભિમાન જે હેવાન ધરી સુમાન

સહી અપમાન તે નાદાન ખમે તુકસાન—

મહુનું બહુ ધન રૂપાણું બદલ કે વિદ્યા પ્રસન્ન

કર્થે પરમાર્થ તો તો જાણુ મળ્યું એ પ્રમાણુ
 મધુ સંચય કરી મરી રહ્યો મદમાં લમર અજાણુ
 ના દીધું ના લોગળ્યું નાહક ખોયો પ્રાણુ.
 દીધું હાથે રહે સાથે તે સાચું સમજ
 મળ્યો જમરાય તો તો હાય પત્યું અભિમાન—
 ગાજ્યું વાદળ જળ લયું વરસ્યું ન કોઈને મુખ
 પવન અપાટે ઉડીયું લાગી ન કોઈની લુખ—

અમર—શુકતસિંહ— ૩૫

રહાય થાય કિરતાર નિરાધારને
 પાપી પ્રાણી લલે લુલતા આભારને
 પરોપકારી અવતાર કિરતારના
 કાકા આપ ગુણની કરૂં ગણના
 જોગી વેશ ધરી ખાપુ તું ઝટ જા
 ધન્ય ધન્ય ધીરવીર તુંજ દ્રઢતા
 મુરખ મુંઝાઈ મરે નેકી ટેકી થકી ટળે
 ઉતાવળે આંખા ફળે—સમતાએ સર્વ મળે—
 પુણ્ય રત્ન ને પાપ કાંકરા પુણ્ય—આત્ર ને પાપ આકડા
 રત્ન દઈ લે કાચ રાંકડા—આત્ર છેડી મુઠ વાવે આકડા
 કાકા ઘણી મહેર કરી—ખેટા જા.....

અંક ત્રીજો.

અશ્રુ—

૩૬

હું :તો બુલી ચાલી શુધ્ધને શાનરે—પ્રાણ આવો.
 પ્રીય પ્રાણ દો જીવીત દાનરે—પ્રાણ.
 દરશન દર્ષ દિલહર તમે, બનાવી છે બેહાલ,
 પત રાખો પ્રિયતમ તમે લલિત મનોહર લાલ;
 સુતાં ઉઠતાં બેસતાં ભાળું સુંદર સ્યામ,
 રાત દિવસ હૃદયે રમે રસીયા કેટી કામ;
 ગુણના નિધાન પ્રીતિ પકવાન, ધરૂં ચિત ધ્યાનરે—

સહીમ અશ્રુ—

૩૭

સુંદરી સફળ કીધો આજે આ સંસાર
 પામ્તો પદમણી ખ્યાર સાગરનો પાર.
 નાથજી નાવ તમે તારૂણીને તારનાર
 શાણી રાણી તમે સુકાન ચલાવનાર
 બહારે વાહુ ! બહારે વાહુ—
 કામિની કીધી કીરતારે કર આપવા
 આજ રાજ શિરતાજ કરી સ્થાપવા
 દાસ હું તો દિલદાર—બહારે—
 બાણીયે જરૂર જગ જયજયકાર

કાણીઓ

૩૮

ઓ મારી રંગીલી દરજણુ, છખીલી દરજણુ, દરજણુ
 ગુલાબનો ગોટોરે, તારો જગમાં જડે ના ભેટો—
 ખવરાવું પીવરાવું હાથમાં નચાવું—વાળે તું રખે ગડબડગોટો
 લાહી લુહીને પરણ્યો પરાણે, મનથી હું માતબર મોટો
 દરજણુ—એ મારે તો ભેદશે શીરો પુરીને સાથે સાત
 વાના હ'અં.

કાણીઓ—અરે અહિં તો મળશે રોટલો ને ડુંગળી શીરો
 પુરી તો નાણાંના ટાણાં હ'અં.

દરજણુ--

૩૯

ચાલ ચાલરે મારા રંગ રસિયા,
 ઉભા વેચું એવા સો કાણીયા--
 ગંધાતી ગોળીનાં પાણી કોણ પીએ,
 હું તો ચ'બુની પીનારીરે--
 એની ગાભાની ગોદડીમાં કોણુ સુશે,
 હું તો પલંગની સુનારીરે--
 હવે રોટલો ને ડુંગળી ભુત ખાએ,
 હું તો હલવા જલેખી જમનારી--
 માફ મન મોહું રે મીયાં કમાલથી

કમાલ--ચલીયે ખીખી ચલીયે ખીખી

દરજણુ--ચલીયે--ચાલો--

મહીના

૪૦

અંધારું સઘળે હીસે જગતમાં અંધારું આ અંતરે,
 હીવો લઈ ફરું ખોળતી હૃદયનો હીવો પૃથિરાજ જે
 આ વાયુ મુજ હાથનાં હીપકને ધુઝાવી ચાલ્યો જતો,
 રે ચિ-તે ચમકી રહેલ હીવડાં જોજે રખે ગુલ થતો—

મહીના—

૪૧

ક્યાં ચાલ્યા ખ્યારા મારા,
 એ ખ્યારા શું ન્યારા થવાના આવ્યા વારા—ક્યાં
 મટી અમારા, તમે શું ઠગારા થશો છુતારા—ક્યાં
 કોઈના મુભાવ્ય જાવ્યા, મારા તો ભોગ લાવ્યા;
 પ્રીતમ પ્રસંગે ખ્યારા, અત્યારે અકારા, નકારા નઠારા—ક્યાં
 ભમરો ભોગી ભટકતો કળી કળી અથડાય

પૃથુ—લલિત લલિત લહેજત લઈ લહેરી લાલ લલચાય,
 મારું તે સારું માને મુરખજન, સારું પોતાને છે સ્વમને
 પડીત જન ખ્યારા—

મહીના—કાંટો ભાંગે પ્રેમનો પછી બહુ પસ્તાય,

પૃથુ—સુખ માટે દુઃખ વેઠવાં એતો ચોખ્ખો ન્યાય,

મોહન નિહાળીએ મિઠી નજરથી

મ્હાતાને મ્હાઈએ સાચા છગરથી—ખ્યારા

અશુ—

૪૨

પ્રીતમ એ શું તબાએ, પ્રીત ખાલો પરહસાએ

શુકત—ધુપ કમળત.

અશ્રુ.....એહેં હેં—પ્રીત૦

કરીને કરીને કરશે શું ? શું ?

શુકત—સીંહણથી શ્વાનનો સંબંધ તે શું ?

અશ્રુ—કાગને કહેથી વાઘ કાગ થાય શું ?

પ્રીત રીત છે ન્યારી,

શુકત.....બસ કર રે લવારી;

અશ્રુ—લખાડી લવારે ખીર ખાંડ તે તબાય—પ્રી૦

સલીમ

૪૩

ચાલને રસીલી છબીલી રંગીલી લગન વેળા વહી જાય,

આવને બેલી બેલી અલબેલી મગન મગન મન થાય.

કોમળ કરને ગ્રહણ કરણ મધુરી મન લલચાય—ચાલ૦

રંગનું સુરંગ સુણ્યો સુગંધી કસ્તુરી માંદા

સુરંગી સોને નહિ સુગંધ જગતમાં જણાય.....

આજ કસ્તુરી સુરંગી સોનું સુગંધી થાય.....

મંગળ ગીત પ્રીત રીત સકળ ગોરી ગાય—

સલીમ—

૪૪

દીઠી પરી નજર જે દીનથી તને મેં

હૈયું કર્યું હરણી તે દીનથી ખરે તેં;

આ પ્રેમ હંસ ચરવા નીકળી પ્રભાતે,

શંગાર મોતી ચરશે ચતુરા નિરાંતે.

સલીમ—

૪૫

બસ બસ માઈં માઈં હું બન્નેને ઠાર ઠાર,

પાપીને ખેંચાડું પળમાંહિ જમદાર,

ફરીદ—કહેવાની વાત, થાયે છે ઘાત, મારા સાહેબ મારા સાહેબ

નાજનીના અપળ નયન તરત કરત શીતળ શીતળ

હોહો હાહા મટીને, એહે'હે' એહેહેહે;

રંડા ફંદામાં સઉ ફસનાર

સલીમ—ફરીદ હું સલીમ બુદો સરદાર--બસ

અશ્રુ—

૪૬

સલીમ શાહબદા નથી હું ગુન્હેગાર.

સદા પ્રભુ સમાન આપને પૂજનાર;

સલીમ—બસ બસ કર રંડા આ પ્રપંચી જીભ તારી બંધ.

બણ્યો શું મને પાપણી તે મૂરખ પ્રેમાન્ધ,

અશ્રુ—કહો શી પડી મારી કસુર સરકાર—

ગુરૂ તમે પઢાવ્યો પ્યાર પાઠ

હબ્બુ ન બાણું અવર વાટ ઘાટ

સલીમ—લગવતનું હવે કરી લે તું છેવટે લજન

અશ્રુ—મારા તો લગવાન તમે સલીમ સબજન

સલીમ—બતાવે લગવાન તને મારી આ કટાર—

૪૭

માઈં અરે કદી કરોડ ફરીદને હું

હા અશ્રુ નીરખું અશ્રુ કદી કાળરે શું ?

ચંડાળ મહેં ગરીબ ગાય વૃથા વધેરી,
રે મહેચ્છ ભે વહન આર્યનું એક ફેરી—

અતીત—

૪૮

મીયા આજે સફળ આશા, તમાશા શા ખતાવે દશા,
વસ્યા જે સુખના સ્વર્ગે, પડે તે દુખની નકે;
કઠી ફાંકવા પડે સાંસા, કઠી ખીરખાંડ મળે ખાસ્સાં
મનોરથ મન્ન માંહી મળે, પતાસાં પાણીમાં પિગળે;
દશાનાં ગુપ્ત છે વાળ, નહિં ત્યાં ઢાલ કે તાસાં

અશ્રુસાહેબ—

૪૯

હીસે હાલ થયા શા હાલ હે દયા નિધાન
ફળ પાપી પ્રસંગનું ખેન પામી હું નાદાન
કરણી તેવી પાર ઉતરણી થાયે નક્કી થાય
કેમળ બાળા જોગણુ ખનશે-હાય ન જોયું બય-બેની મારી
નાથ નિરંજન હાથ ધરે એ એ એકજ અંતર આશ
જોઈ જોઈ રોઈ રોઈ-નેનમાં નીર ન માય-બેની

અશ્રુ—

૫૭

લોળી ભમરી રીઠ મુઝાએરે મનમાં-થઈ તે થઈ
લાલચમાં લપટાએરે લક્ષ્મી ગઈ તે ગઈ
રમતી'તી રંગે કમળ પ્રસંગે
પથ્થર કમળે જઈ ભુડી પછડાઈ-થઈ તે થઈ
નગર કુવાને કહે કોઈ છીંદરે કોઈ ઉડા.

જણ જણની લાલ ગલાએ ક્યાં જઈ-જઈ તે થઈ
 સાથને સાથ સમજવી ન જરીએ
 તું શુદ્ધ તો જખ મારે છે દુરજન-થઈ તે થઈ
 હાથે ક્યાં તે હૈયે વાગે,

ધીરજ ધરી રહે પ્રભુ ગુણ ગાઈ-થઈ તે થઈ

અશ્રુ-સલીમ—

૫૮

કર કરૂણા હે જગનાથ રંકપર કર કરૂણાં જગનાથ
 રહે સુંદરી મમ સંગાથ, પ્રેમ લર લરી લે બાળા બાથ
 નહિં અવર હું ઇચ્છું નાથ-રંકપર૦
 ઘોર અધારૂં, ના કાંઈ બારૂં
 વિશ્વ વિકટ આ વન્ન છે ગાડું, વસે છે મોહ વેરી વાટ પાડું
 ઘોળે કા'ંડે પાડે ધર્મનું ધાડું, ચીલો ચુકે નરપંથીનું ગાડું
 (અશ્રુ રસીલી વૈરાગ્યની વાત રહેવા હે)
 વૈરાગ્ય વગર નહિ વાત-હવે વૈરાગ્ય-રંક૦
 રે રે રસીલી ગાંડી ને છેલી, ભોગવ ભોગ ભલા ભલા ભાવે,
 ભોગીના ચિત્તમાં ભોગ ન આવે
 કેમ ગોરી રસ રંગ ગુમાવે
 ગંદા ભોગાડી ગુણીને ન કાવે
 હયું હરી શીઠ હાંસી કરાવે
 (હવે અડશે નહિ મને અલડાવશે, બાઓ બધું વીસરી જાઓ)
 (બહાલી સાચી પ્રીતને વિસરાય, આમ આવ એકવાર ભેટ)
 હાં હાં રખે અડતા મ્લેચ્છનાથ—જો જો રખે—

પતાપ—અમર—રાણી—ખર

જગદાધાર લીલા અપાર, પામે પાર, નર કે નાર

આ સંસાર, પારાવારનો નિસ્તાર, તું કરનાર
 સુખ દુઃખને ખડકે અથડાય, જીવ ઝાઝ ઝાઝું પછડાય
 પળ સંજોગ, પળ વિયોગ, પળમાં લોગ, પળમાં રોગ
 જીવ્યો પ્રાણાધાર, પેલા શું કુમાર
 રીઝ્યા વિશ્વાધાર, આજે જ્યજ્યકાર
 માતાજી પિતાજી પ્રેમથી પાચે પડું
 અધાની આંખડી, લાલા છે લાકડી
 જ્યજ્યકાર જગમોઝાર, થેઈ થેઈકારના ઉચ્ચાર—

સંઘળા—

૫૩

જ્યજ્ય જ્ય ધીરવીર શુરવીર નરવર પુરણ પ્રતાપી પ્રતાપ
 નિશદ્દિશ દશદ્દિશ જશ છત્ર તણી છે અધીશ છપાઈ છાપ
 આવાર—જ્યકાર—થેઈકાર—રાએ અપાર
 ઝનનનનન, ઝનનનનન, છનનનનન, થનનનનન, છનનનનન,
 ધીકીટ તકધા—જ્ય૦—

મંગળ મુરતી મંગળ કીરતી મંગળ છે સૌભાગ્ય આધાર
 ભારતવાશી ઉદાસી વિનાશી છે ગુણરાશી આ સહકાર
 શાશ્વ આ સરદાર—છાયા છાઈ અપાર
 રૂપેથી, રંગેથી, કુલેથી, ફળેથી, રસેથી, કસેથી
 દ્રષ્ટિની, વૃષ્ટિની, સૃષ્ટિની, કષ્ટિની, કાપીને આપી છે
 લક્ષ્મી અમાપ—જ્ય : જ્ય—

